

LOPIVI – LLEI ORGÀNICA DE PROTECCIÓ A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA DAVANT LA VIOLÈNCIA

Introducció

[La Llei Orgànica 8/2021 \(LOPIVI\)](#) té per objecte garantir els drets fonamentals dels nens, nenes i adolescents a la seva integritat física, psíquica, psicològica i moral davant qualsevol forma de violència, establint mesures de protecció integral que inclouen la sensibilització, la prevenció, la detecció precoç, la protecció i la reparació del dany en tots els àmbits en els quals es desenvolupa la seva vida.

L'esport és un d'aquests àmbits. La llei dedica un capítol específic als clubs, federacions i entitats esportives que treballen habitualment amb persones menors d'edat, i els imposa un conjunt d'obligacions concretes i exigibles. A continuació, analitzem cadascuna d'elles.

1. A qui s'aplica?

Les obligacions establertes en aquesta llei seran exigibles a totes les persones físiques o jurídiques, públiques o privades, que actuïn o es trobin en territori espanyol.

Això significa que la LOPIVI afecta clubs esportius de qualsevol titularitat: clubs privats, associacions esportives, federacions, escoles municipals d'esport, entitats sense ànim de lucre i qualsevol altra organització que realitzi activitats esportives o d'oci amb menors de manera habitual.

2. Protocols d'actuació obligatoris: el Capítol IX

2.1. L'obligació general de tenir protocols

Les administracions públiques, en l'àmbit de les seves competències, regularan protocols d'actuació que recolliran les actuacions per construir un entorn segur en l'àmbit esportiu i d'oci i que han de seguir-se per a la prevenció, detecció precoç i intervenció davant les possibles situacions de violència sobre la infància i l'adolescència compreses en l'àmbit esportiu i d'oci.

Aquests protocols hauran de ser aplicats en tots els centres que realitzin activitats esportives i d'oci, independentment de la seva titularitat i, en tot cas, en la Xarxa de Centres d'Alt Rendiment i Tecnificació Esportiva, Federacions Esportives i Escoles municipals.

2.2. Obligacions específiques de les entitats esportives

Les entitats que realitzen de forma habitual activitats esportives o d'oci amb persones menors d'edat estan obligades a complir diverses obligacions. En concret, la llei en preveu sis:

a) Aplicar els protocols aprovats per les administracions

Les entitats estan obligades a aplicar els protocols d'actuació que adoptin les administracions públiques en l'àmbit esportiu i d'oci.

b) Implantar un sistema de monitorització

Les entitats han d'implantar un sistema de monitorització per assegurar el compliment dels protocols anteriors en relació amb la protecció de les persones menors d'edat. Això implica la creació de mecanismes interns de seguiment i verificació que el protocol s'aplica efectivament.

c) Designar un Delegat o Delegada de protecció

Les entitats han de designar la figura del Delegat o Delegada de protecció, a qui les persones menors d'edat puguin acudir per expressar les seves inquietuds i qui s'encarregarà de la difusió i el compliment dels protocols establerts, així com d'iniciar les comunicacions pertinents en els casos en els quals s'hagi detectat una situació de violència sobre la infància o l'adolescència.

Aquesta és, probablement, l'obligació de major impacte organitzatiu per als clubs. El Delegat o Delegada de protecció és la figura equivalent al coordinador/a de benestar dels centres educatius, i n'és el referent intern en matèria de protecció de menors.

d) Garantir la no-discriminació en la pràctica esportiva

Les entitats han d'adoptar les mesures necessàries perquè la pràctica de l'esport, de l'activitat física, de la cultura i de l'oci no sigui un escenari de discriminació per edat, raça, discapacitat, orientació sexual, identitat sexual o expressió de gènere, o qualsevol altra circumstància personal o social, treballant amb els propis nens, nenes i adolescents, així com amb les seves famílies i professionals, en el rebuig a l'ús d'insults i expressions degradants i discriminatòries.

e) Fomentar la participació activa dels menors

Les entitats han de fomentar la participació activa dels nens, nenes i adolescents en tots els aspectes de la seva formació i desenvolupament integral.

f) Reforçar la relació amb les famílies

Les entitats han de fomentar i reforçar les relacions i la comunicació entre les organitzacions esportives i els progenitors o qui exerceixi funcions de tutela, guarda o acolliment.

3. Formació del personal

3.1. Formació general obligatòria

Les administracions públiques, en l'àmbit de les seves respectives competències, promouran i garantirán una formació especialitzada, inicial i contínua en matèria de drets fonamentals de la infància i l'adolescència als professionals que tinguin un contacte habitual amb les persones menors d'edat.

Aquesta formació comprendrà com a mínim: l'educació en la prevenció i detecció precoç de tota forma de violència; les actuacions a dur a terme una vegada que s'han detectat indicis de violència; la formació específica en seguretat i ús segur i responsable d'Internet; el bon tracte als nens, nenes i adolescents; la identificació dels factors de risc i d'una major exposició i vulnerabilitat davant la violència; els mecanismes per evitar la victimització secundària; i l'impacte dels rols i estereotips de gènere en la violència que sofreixen els menors.

3.2. Formació específica en esport inclusiu

A més de la formació general, qui treballi en les entitats esportives o d'oci haurà de rebre formació específica per atendre adequadament les diferents aptituds i capacitats dels nens, nenes i adolescents amb discapacitat per al foment i el desenvolupament de l'esport inclusiu d'aquests.

4. El deure de comunicació qualificat

Els clubs esportius no es limiten a tenir protocols interns. La llei els imposa, a través del seu personal, un deure reforçat de comunicació.

El deure de comunicació previst per a tota la ciutadania és especialment exigible a aquelles persones que per raó del seu càrrec, professió, ofici o activitat tinguin encomanada l'assistència, la cura, l'ensenyament o la protecció de nens, nenes o adolescents i, en l'exercici de les mateixes, hagin tingut coneixement d'una situació de violència exercida sobre ells.

En tot cas, es consideren inclosos en aquest supòsit el personal qualificat dels centres esportius i d'oci, entre d'altres.

Concretament:

Quan les persones a les quals es refereix l'apartat anterior tinguessin coneixement o advertissin indicis de l'existència d'una possible situació de violència d'una persona menor d'edat, hauran de comunicar-ho de forma immediata als serveis socials competents.

A més, quan d'aquesta violència pogués resultar que la salut o la seguretat del nen, nena o adolescent es trobés amenaçada, hauran de comunicar-ho de forma immediata a les Forces i Cossos de Seguretat i/o al Ministeri Fiscal.

Això vol dir que qualsevol entrenador, monitor, tècnic o altre professional del club que detecti indicis de violència té l'obligació legal —i no merament moral— de comunicar-ho immediatament.

5. La certificació negativa del Registre Central de Delinqüents Sexuals: requisit imprescindible per contractar

Aquesta és una de les novetats de major impacte pràctic per als clubs en la seva gestió de recursos humans.

Serà requisit per a l'accés i exercici de qualsevol professió, ofici i activitat que impliqui contacte habitual amb persones menors d'edat, el no haver estat condemnat per sentència ferma per qualsevol delictes contra la llibertat i indemnitat sexuals tipificats en el Codi Penal, així com per qualsevol delictes de tracta d'éssers humans. A tal efecte, qui pretengui l'accés a tals professions, oficis o activitats haurà d'acreditar aquesta circumstància mitjançant l'aportació d'una certificació negativa del Registre Central de delinqüents sexuals.

Als efectes d'aquesta llei, són professions, oficis i activitats que impliquen contacte habitual amb persones menors d'edat totes aquelles, retribuïdes o no, que per la seva pròpia naturalesa i essència comporten el tracte repetit, directe i regular i no merament ocasional amb nens, nenes o adolescents, així com, en tot cas, totes aquelles que tinguin com a destinataris principals a persones menors d'edat.

Queda prohibit que les empreses i entitats donin ocupació en qualsevol professió, ofici i activitat que impliqui contacte habitual amb persones menors d'edat a qui tingui antecedents en el Registre Central de Delinqüents Sexuals i de Tracta d'Éssers Humans.

Aquesta obligació s'estén tant al personal assalariat com als voluntaris:

L'existència d'antecedents en el Registre Central de Delinqüents Sexuals i de Tracta d'Éssers Humans a l'inici de l'activitat en aquelles activitats de voluntariat que impliquin el contacte habitual amb persones menors d'edat obliga a l'entitat de voluntariat a prescindir de forma immediata del voluntari o voluntària.

Igualment, la norma preveu l'obligació de comunicació sobrevinguda:

L'existència sobrevinguda d'antecedents en el Registre comportarà el cessament immediat de la relació laboral. A més, el treballador per compte aliè haurà de comunicar al seu empleador qualsevol canvi que es produeixi en dit Registre respecte de l'existència d'antecedents, fins i tot quan aquests es derivin de fets anteriors a l'inici de la seva relació laboral. L'omissió d'aquesta comunicació serà considerada com incompliment greu i culpable.

6. Protecció i seguretat per als menors que comuniquin situacions de violència

Els clubs i entitats d'oci han de garantir que els menors que puguin comunicar situacions de violència no pateixin represàlies:

Els centres educatius i d'oci i temps lliure, així com els establiments en els quals habitualment resideixin persones menors d'edat, adoptaran totes les mesures necessàries per garantir la protecció i seguretat dels nens, nenes i adolescents que comuniquin una situació de violència.

7. Inclusió de l'esport en l'Estratègia nacional

L'Administració General de l'Estat, en col·laboració amb les comunitats autònomes, les ciutats de Ceuta i Melilla i les entitats locals, elaborarà una Estratègia nacional, de caràcter plurianual, amb l'objectiu d'erradicar la violència sobre la infància i l'adolescència, amb especial incidència en els àmbits familiar, educatiu, sanitari, dels serveis socials, de les noves tecnologies, de l'esport i l'oci i de les Forces i Cossos de Seguretat.

Això implica que les polítiques públiques adreçades als clubs esportius aniran evolucionant en el marc d'aquesta Estratègia, que pot comportar noves obligacions normatives o subvencions condicionades al compliment de la LOPIVI.

8. Conseqüències de l'incompliment

Cal tenir present que les obligacions establertes en aquesta llei seran exigibles a totes les persones físiques o jurídiques, públiques o privades. Les comunitats autònomes són les responsables d'establir el règim sancionador, que haurà de ser aprovat per norma amb rang de llei. A més, en l'àmbit penal, la LOPIVI ha reformat el Codi Penal i preveu penes d'inhabilitació específica per a l'exercici de professions, oficis o activitats en l'àmbit docent, esportiu i de temps lliure per als qui cometin determinades infraccions.

És objectiu del **DAEE (Departament d'Entitats Esportives del Consell Esportiu del Baix Llobregat)**, mantenir-vos informats i informades sobre aquelles novetats normatives que poden afectar directament la gestió de les vostres entitats. Sabem que la majoria de vosaltres sou directius i directives voluntaris, que dediqueu temps i esforç de manera altruista, i que la normativa laboral pot resultar complexa.

Precisament per això, el **Servei d'Assessorament** està a la vostra disposició per revisar situacions concretes, resoldre dubtes o ajudar-vos a adaptar-vos correctament a aquesta nova regulació.

Si teniu qualsevol consulta, no dubteu a contactar amb nosaltres.

Telèfon: 676 62 18 29 · Email: daee@cebllob.cat